

Nyhetsbrev #7

December 2019

Minskade koldioxidutsläpp genom energieffektiv kontroll, uppföljning och styrning

I DETTA NUMMER .....

Kära läsare,

Välkommen till EMPOWERs sjunde nyhetsbrev.

Nu har partnerna i projektkonsortiet arbetat med att förbereda och skriva regionala handlingsplaner som baseras på det interregionala lärandet som skett genom goda exempel, studiebesök och interregionala workshops inom ramen för EMPOWER-projektet.

I detta nummer berättar vi om aktiviteterna under hösten 2019.

Letar du efter mer och fördjupad information - besök vår hemsida. Där publicerar vi kontinuerligt information, nyheter, uppdateringar och olika framsteg inom projektet.

Följ oss här: www.interregeurope.eu/empower

Vi hoppas att du hittar intressant läsning i vårt nyhetsbrev!

- EMPOWERs regionala handlingsplaner
- Projektledningsmöte #6
- Vad är nytt på EMPOWERs hemsida?
- Partner & kontakter

EMPOWER I ETT NÖTSKAL

EMPOWER ska bidra till en mer energieffektiv fastighetsförvaltning genom ökad kontroll, uppföljning och styrning av energianvändningen i byggnader.

Att mäta är att veta!

Nu går vi över i nästa fas i projektet!

Läs mer om EMPOWER på:
www.interregeurope.eu/empower

EMPOWER - Regionala handlingsplaner

Under hösten 2019 har EMPOWERs partners skrivit sina regionala handlingsplaner som ska genomföras under nästa del av projektet som kallas fas 2. Under fas 2 sker endast uppföljningsarbete. Den aktiva fasen i projektet är avslutad. De regionala handlingsplanerna är anpassade efter respektive region. De beskriver vad som kommer att genomföras regionalt som resultat av det interregionala samarbetet under projektets första del där intressenter från de olika regionerna deltagit på olika arrangemang för erfarenhetsutbyte och kunskaphöjning. Handlingsplanerna beskriver en eller flera utvalda åtgärder som implementeras i regionerna inom området energiövervakning. I detalj innehåller planerna en beskrivning av åtgärden/åtgärderna, tidsram, vem eller vilka aktörer som är involverade, kostnader och finansieringskälla. Här följer en översikt på de olika planerna.

Slovenien

Den slovenska organisationen ENERGAP har arbetat fram en handlingsplan som syftar att förbättra hanteringen av den kommunala energipolicyn i kommunen Maribor. Det planeras ett pilotprojekt i statligt subventionerade flerbostadshus som kommer hantera sk. energifattigdom¹. Syftet är att stötta pågående åtgärder inom energiområdet inklusive ekonomisk uppföljning. Detta ska leda till en effektivare energiplanering i kommunen Maribor.

Förväntningarna är att detta ska leda till minskad energianvändning och minskade koldioxidutsläpp på motsvarande 10% på lång sikt. Maribor prioriterar särskilt att bekämpa energifattigdom i sitt arbete för en hållbar utveckling. Genom att påverka beteendet hos användarna av byggnaderna och genom en efterfrågestyrd energianvändning kan energi-användningen minskas.

Ett första steg är att samla in data för kunskap som är avgörande för en framgångsrik energiövervakning på lång sikt inom offentlig sektor. (se bild).

Irland

Den irländska regionen Southern Regional Assembly har satt samman en handlingsplan som ska förbättra det södra och östra regionala operativa programmet.

Corks stad kommer att genomföra en pilotinstallation som kommer beräkna energianvändningen före och efter en djupgående renovering i ett antal statligt subventionerade flerbostadshus. Genom pilot-installationen kommer staden kunna utvärdera de effekter som blir av de beteendeförändringar som hyresgästerna gör, och därmed minska koldioxidutsläppen, vilket ligger väl i linje med Irlands nationella koldioxid-mål. Piloten förväntas sedan bli allmänt spridd bland andra kommuner.

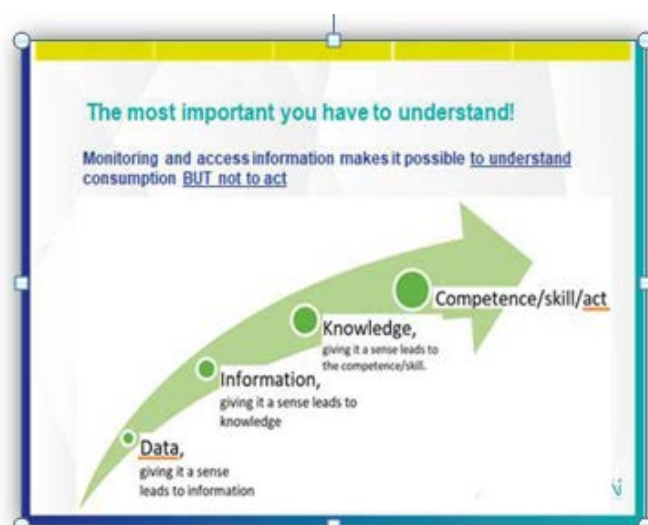
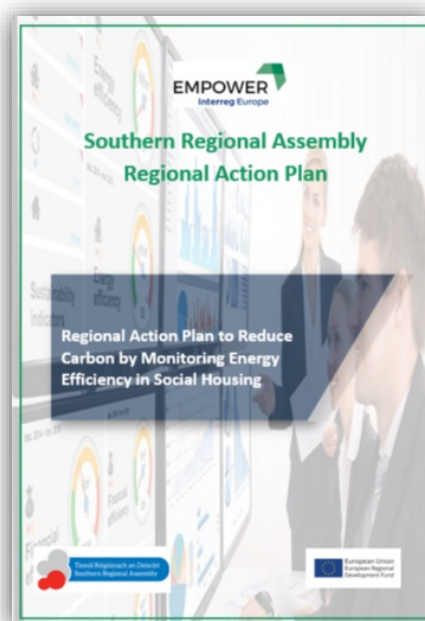

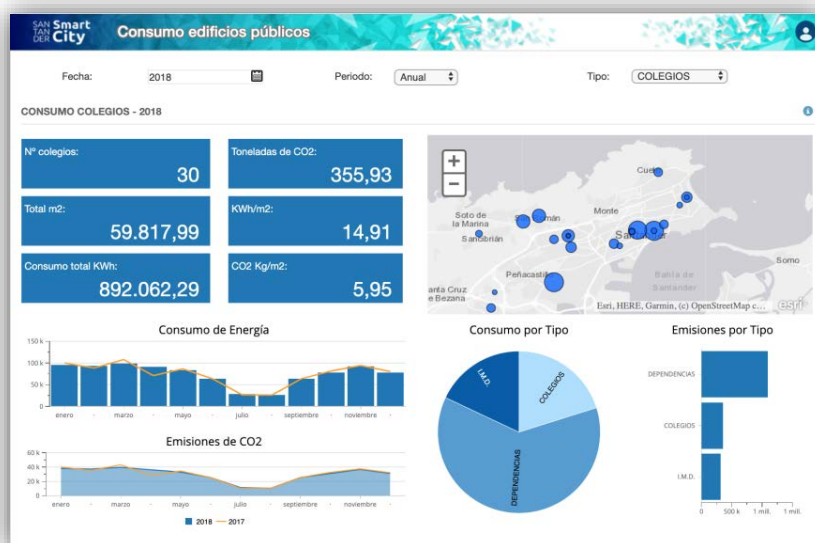
Photo source: https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevprojects/library/file_1543571430.pdf

¹ <https://www.borgmasteravtalet.eu/support-se/energifattigdom.html>

Spanien

Ett kostnadseffektivt system för energiuppföljning för offentliga byggnader är under utveckling. Det kommer att integreras i Santander Smart city plattform och möjliggöra i en långsiktig uppföljning av energianvändning (kWh), energikostnader (€) och koldioxidutsläpp, men även ge nyckeltal som tex kWh/m². I samverkan med kommunens energiansvariga kommer gränssnittet anpassas efter behovet; dvs anpassas för beslutsfattare på en övergripande nivå och för tekniker på detaljnivå.

Ett ytterligare resultat av det planerade arbetet är att genom att ha tillgång till historiska energidata (från 2015 till idag) så är det möjligt att kvantifiera energieffektiviseringsåtgärder som genomförts, utvärdera investeringar jämfört med uppnådda besparingar, prioritera framtida investeringar. Allt väl baserat på pålitliga energidata, vilket dessutom ger möjligheten att spåra avvikelser av energianvändningen.

Portugal

Det lokala energikontoret i Almada, Portugal, har fokuserat att minska koldioxidutsläpp från offentliga byggnader genom att energieffektivisera Forum Municipal Romeu Correia som är ett kulturhus som drivs av staden Almada. Syftet med projektet är att öka energieffektiviteten, minska energianvändningen och öka den termala komforten för besökare och de som arbetar i byggnaden

Förväntade resultaten är att byggnadens energiprestanda höjs från energiklass C till A+. Energianvändningen förväntas minska med 68% och miljöbelastningen ska därmed minska genom att CO₂-utsläppen minskas med 69%. Åtgärden kommer att kunna utvärderas effektivt, genom att ett ICT-baserat energiuppföljningssystem installeras. Det regionala operativa programmet kommer förbättras med avseende på att fokusera på fördelarna som uppstår med förbättrad komfort för användarna av byggnaden.

Den uppskattade kostnaden för åtgärden ligger på 403.877 € (motsvarande 4.038.770 kr) och kommer finansieras genom Lissabons regionala operativa program kombinerat med och stadens egna resurser.

Polen

Det regionala energikontoret i Mazovia-regionen har arbetat fram en plan med två åtgärder: Åtgärd 1: att införa obligatorisk energiövervakning i de projekt som finansieras genom det regionala operativa programmet och åtgärd 2: att genomföra obligatorisk energiövervakning i projekt som finansierats genom sk energilån.

Eftersom energiövervakning och energihushållning enbart var möjliga förbättringar och inte obligatoriska delar i projekt som finansierats via det regionala operativa programmet så har det Energikontoret i Mazovia lyckats förbättra administrationen i policy-dokumentet och infört ett nytt krav. För att beviljas medel från det regionala operative programmet för energirelaterade projekt så är det obligatoriskt att införa energiövervakning i projektet. På så sätt kommer nya energi-projekt i Polen kunna nå bättre resultat och uppnå större besparingar avseende finanser och energi.

Sverige

I Kalmar län har två åtgärder lyfts fram. Den första är att mäta energi-användningen i en skola. Systemet kommer att följa energianvändningen i byggnaden och ge en god överblick av såväl energi- som vattenanvändningen. Den kommer att följa elanvändningen för att drifva byggnaden tex med pumpar, ventilation, hissar, värme, pannor, utebelysning. Den kommer även följa energianvändningen kopplat till användarna av byggnaden, dvs. tvätt, kök och inomhusbelysning. En annan åtgärd är att utveckla en metod hur man kan visualisera energianvändningen så energidatan blir tillgänglig och nyttig för olika användare.

Photo: Ann Sörman, Kommuninvest and Daniel Svensson, Energy Service Management, Author of Photo: Energy Agency for Southeast Sweden

Under det sista regionala mötet i december i [Kalmar](#) diskuterades möjligheterna energiövervakning återigen. Energiexperten Daniel Svensson var inbjuden och talade om värdeskapande fastighetsförvaltning. Ann Sörman från Kommuninvest gav exempel på hur kommuner och regioner kan finansiera energieffektiviseringsåtgärder med Gröna lån, där Kalmar kommun bidrog med exempel på hur de använt Gröna lån.

Tyskland

Under nästan tre år har Investeringsbanken Sachsen-Anhalt (IB) arbetat tillsammans och nära sina regionala aktörer, ägarna av det regionala policydokumentet och det regionala energikontoret för att formulera en regional handlingsplan.

Handlingsplanen innehåller huvudsakligen tre aktiviteter som syftar till att förbättra finansieringsprogrammet STARK III och den regionala utvecklingsfonden (SIII+):

1) ett enkelt och lätthanterligt energiövervaknings-system kommer införas för alla SII+-projekt för att förbättra energiövervakningen och bättre kunna beräkna potentialen för energibesparing.

2) Upprätta en central databas kopplad till nya SIII+ energiövervaknings-system med ett utvärderingsverktyg som sammanför all energidata för att underlätta den politiska beslutsprocessen.

3) Obligatorisk utbildning för driftsansvariga och relevanta användare av byggnaderna under implementeringen av SIII+ energiövervakningssystem för att öka med-vetenheten runt energieffektivisering och för att stötta bättre energihushållning genom övervakning. Detta kommer kopplas till det regionala energikontoret som kommer att vara systemadministratörer och integrera nya SIII+ EMS i sina aktiviteter för att stötta energiövervakning i Sachsen-Anhalt.

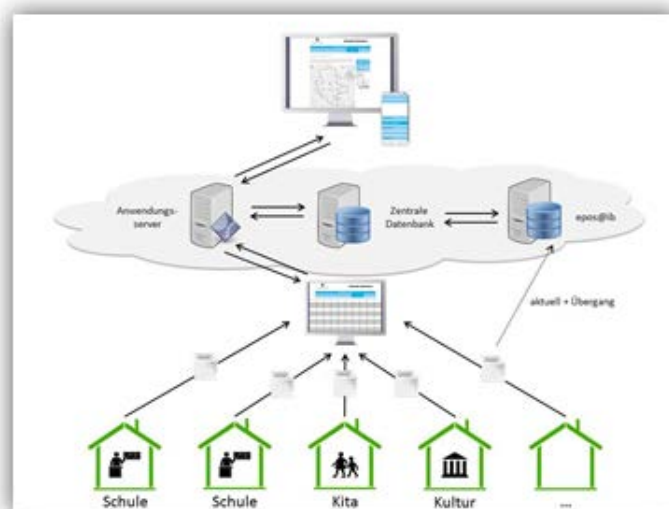

Photo: Structural concept of the new SIII+ EMS for Saxony-Anhalt

Italien

Den regionala handlingsplanen i Toscana baseras huvudsakligen på interregional kunskapsinhämtning från: Rennes i Frankrike, Santander i Spanien och Magdeburg i Tyskland och baseras på tre starka åtgärder:

1) Förbättrad uppföljning av den regionala strategin. Regionen godkände utlysningar inom energiområdet under perioden 2014-2020 på 53 miljoner euros till effektiviseringsprojekt i offentliga byggnader. Utlysningen har varit en stor framgång: 296 projekt har initierats hos kommuner, andra offentliga organisationer, hälsovårdsinstitutioner för att förbättra energiprestandan i byggnaderna.

Eftersom många ansökningar var bristfälliga avseende energiövervakning har projektet

EMPOWER bidragit till att förbättra minst tio projekt i samarbete med Region Toscana och teknikerna från organisationerna. 2) Dessutom har ett nytt övervakningssystem för insamling av driftdata och fokus på energieffektivisering byggnaderna installerats i sjukhus. 3) Slutligen har ett smart kontrollrum i Florens storstadsområdet bidragit till ett mer integrerat system där man kan övervaka inte bara trafik och gatubelysning, utan även elenergianvändning, gas och vattenanvändning i offentliga byggnader.

Photo: Stakeholder meeting of Empower project in Tuscany

Franrike

Den regionala handlingsplanen för kommunen Lorient i Frankrike publicerades den 25 september. Lorient kommunfullmäktige presenterade då sitt strukturerade samarbete kring sin regionala handlingsplan med lokala partners: Bretagne-regionen inom SMILE smartgrids-projektet och tätorten Lorient avseende den lokala klimat-, luft- och energiplanen och den lokala digitala planen som tar direkt hänsyn till lärdomarna i EMPOWER-projektet genom den regionala handlingsplanen. Detta kommer att leda till ett nära samarbete inom energidigitalisering och syftar till att förena en rad lokala initiativ och kunskaper inom infrastrukturoptimering och digitala tjänster för energiomvandling av områden.

Photo: Local Stakeholders Group of Lorient on September 2019

Empower projektmöte #6

I slutet av november 2019 träffades de internationella projektpartnererna hos den irländska projektpartneren Southern Regional Assembly i Irlands äldsta stad - Waterford, som grundades av vikingarna 914. Under detta sjätte projektmöte diskuterades de regionala handlingsplanerna och hur uppföljningsarbetet ska ske under de kommande två åren.

Deltagarna på mötet välkomnades av Rose Power och Southern Regional Assemblys ledning. De regelbundna internationella partnermötena ger möjlighet till diskussioner mellan projektpartnerer, att dela erfarenheter, planera åtgärder och ytterligare steg som ska genomföras. Under hand projektet fortskridit har partners aktivt utbytt information, nyheter, åsikter och erfarenheter, genomfört gemensamma och regionala seminarier och möten, samlat ihop en förteckning av goda exempel och publicerat detta på den gemensamma webbplattformen. Här finns kortare presentationer av partners regionala handlingsplaner, kommunikation och arbetsplan för kommande period och för projektets fas 2. [Läs mer här](#)

Nytt på Empowers hemsida

Vår hemsida är ständigt uppdaterad. Under hösten har flera nya artiklar som publicerats i vårt [online-bibliotek](#) och bland våra [nyheter](#): Till exempel: läs våra artiklar om våra tekniska workshops som arrangerats i Almada, Portugal och Magdeburg, Tyskland. Det finns mängder av intressanta goda exempel presenterade vår EMPOWER-lista med [goda exempel](#).

Vill du veta mera? Och kanske leta efter andra goda exempel? Det finns massor att botanisera i från hela Europa på [Interreg Europe Policy Learning Platform!](#)

Partners & kontakt

För mer information, vänligen kontakta **projektets koordinator och kommunikationsansvariga på Energy Agency of Podravje**, Institution for Sustainable Energy Use, Maribor, Slovenien. För information på svenska, vänligen kontakta projektets svenska partner Energikontor Sydost

Dr Vlasta Krmelj

vlasta.krmelj@energap.si

<https://www.facebook.com/Empower0/>

<https://twitter.com/interregempower>

Projekt partners

- Energy Agency of Podravje – Institution for Sustainable Energy Use (SI) – Lead partner
- Local Energy Management Agency of Almada, AGENEAL (PT)
- Southern Regional Assembly (IE)
- Regional Resource Recovery Agency, ARRR (IT)
- Municipality of Lorient (FR)
- [Energikontor Sydost \(SE\)](#)
- Mazovia Energy Agency (MAE) (PL)
- Development Bank of Saxony-Anhalt (DE)
- Santander City Council (ES)

